

Троцюк Аїда

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ОПТИМАЛЬНИЙ ВИБІР МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Включення України до європейського освітнього простору без кордонів диктує нове соціальне замовлення суспільства щодо якості володіння іноземною мовою студентами немовних спеціальностей вищих закладів освіти. Головною метою навчання іноземної мови у вищій школі виступає вивчення мови, як реального та повноцінного засобу міжкультурного спілкування на рівні, достатньому для подальшого особистого розвитку, зокрема професійного. В епоху державного і духовного відродження України пріоритетна роль належить високоосвіченим людям. В умовах соціальної перебудови значно зростає роль суб'єктивного фактору, вплив цілеспрямованої діяльності людини на громадське життя. Тому розвиток суспільства значною мірою залежить від людей у сфері освіти. В свою чергу, перед сучасною вищою школою постає завдання сформувати всебічно розвинену особу, яка повинна задовольнити потреби суспільства[5].

На наш погляд, досягнення цієї мети можливе лише за умов оптимального вибору методів навчання. Оскільки основною діяльністю студента є навчання, то лише за допомогою використання раціональних методів відбувається засвоєння студентами знань, умінь та навичок, а також формування світогляду, розвиток здібностей, реалізація навчаючої, виховної та розвиваючої функції навчання.

У сучасних умовах накопичено достатній дослідницький матеріал, і тому з'явилися реальні можливості для узагальнення та систематизації уявлень про методи навчання. Дослідженнями встановлено, що усвідомлення викладачем цілісного підходу до класифікації методів навчання має особливе значення у здійсненні практичних завдань оптимізації їх вибору.

В дидактиці існує декілька класифікацій методів навчання. Але майже всі вони будуються на основі однієї з істотних ознак методу навчання і кожна з них може бути оптимальною лише стосовно окремих сторін навчально-виховного процесу. Значний інтерес складає класифікація, що враховує характер діяльності викладачів та студентів. З точки зору діяльності викладача методи навчання виступають як методи керування і включають інформаційні методи і методи керування пошуковою діяльністю.

Як відомо, методи навчання є системними об'єктами, які об'єднують ряд взаємопов'язаних дій викладача та студента, спрямованих на виконання освітньої, розвиваючої, виховної і контролюючої функцій. Методи навчання можна розглядати, виділяючи в них внутрішню і зовнішню сторони. Логічно обумовлену структуру методів досить вдало змоделювали А. М. Алексюк та Ю. К. Бабанський[1,2].

Хоча логічна класифікація відбиває тільки одну сторону методів навчання, це має дуже велике практичне значення. Увага викладача акцентується на найважливішому у навчальному процесі – на логіці розкриття змісту, та керуванні розумовими діями студентів у навчанні.

Важливо також зазначити, що цей вид методів включає в собі такі його окремі випадки, як метод проблемного викладення матеріалу, частковопошуковий, або евристичний метод, та дослідницький метод навчання (М. Н. Скаткін, І. Ф. Лернер)[4].

Більш того, як окремі випадки проблемно-пошукового методу розглядаються і запропоновані М. І. Махмутовим «бінарні методи» [3,с.112]: пояснювально-спонукальний, частково-пошуковий, спонукальний та пошуковий. Все це немов би конкретні рівні проявлення проблемно-пошукового методу у його широкому розумінні, а також поєднання різних методів з поступовим зростанням пошукового елементу у навчанні.

Серед методів контролю та самоконтролю можна виділити методи усного (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усні заліки, усні екзамени, програмоване опитування), письмового (контрольні письмові роботи, письмові заліки, письмові екзамени, програмовані письмові роботи) та лабораторно-практичного (контрольні лабораторні роботи, машинний контроль) контролю.

Підходи до класифікаційних побудов методів можуть бути різними, однак вони не є самоізоляцією для педагогів і педагогіки. На наш погляд, вони покликані поглиблювати наші уявлення про методи навчання як багатоаспектне педагогічне явище і сприяти більш оптимальному їх вибору.

Оскільки завдання навчання реалізується через його конкретний зміст, то методи навчання повинні враховувати специфіку навчального матеріалу, характер дій студентів, який потрібен для оволодіння цим змістом [6,с.112].

У виборі методів навчання слід враховувати можливості студентів, і більш того, студентів конкретної спеціальності. Критерій врахування можливостей студентів у виборі методів навчання припускає, що викладач обов'язково вивчить попередньо рівень підготовленості до пошукової діяльності, до дедуктивного засвоєння матеріалу, до самостійної практичної роботи, ставлення до навчання, ступінь розвиненості самоконтролю у

навчанні та працездатності [7,с.15]. В залежності від цього і буде визначено поєднання методів організації, стимулювання та контролю у процесі навчання, до того ж викладач повинен прагнути поступово розширювати можливості студентів у використанні методів навчання, що активізують їх самостійність.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. для студ., аспірантів та молодих викл. вузів. Міжнар. фонд «Відродження». – Київ: Либідь, 2008. – 557 с.
2. Бабанський Ю.К. Рациональна організація навчальної діяльності. – Київ:Знання,1990. 318 с.
3. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі. Київ : Таксон, 2006. 188 с.
4. Скаткін В. Л. Вправи з розвитку усного комунікативного мовлення. Київ :Знання, 2008. 129 с.
5. Типові програми підготовки вчителя іноземної мови. Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова) : для педагогічних інститутів/факультетів іноземних мов / відп. наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : КДППМ, 2003. 187 с.
6. Brown G., Malmkjer, Pollitt A., Williams J. Language and Understanding. Oxford : Oxford University Press, 2015. 208 p.
7. Clark L. H., Starr I. S. Secondary and middle school teaching methods. 6 ed. N.Y. : Macmillan; Toronto : Collier Macmillan, 2010. 522 p.